

shkody-zavdanoi-zbroinoiu-ahresiieiu-rosiiskii-federatsii-okremi-protseusualni-aspekty/

2. Василенко Л. П., Бучинська А. Й. Особливості відшкодування шкоди, завданої військовою агресією рф. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/22.pdf

3. Боярчуков М. І знову про відшкодування шкоди, завданої агресією рф: на що потрібно звернути увагу позивачам і законодавцю. *Юридична газета*. 2023. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/i-znovu-pro-vidshkoduvannya-shkodi-zavdanoyi-agresieyu-rf-na-shcho-potribno-zvernuti-uvagu-pozivacha.html>

4. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України : Закон України від 23.02.2023 р. № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

Назарець Назар Володимирович,

курсант факультету № 4

*Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Юшкевич Олена Геннадіївна,

*доцентка кафедри теорії держави та права
факультету № 1 Харківського національного*

університету внутрішніх справ,

кандидатка юридичних наук, доцент

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан є особливим періодом, коли влада в країні переходить у руки військових органів, а нормальне функціонування суспільства порушується. У таких умовах, мародерство стає серйозною проблемою, яка потребує ефективного регулювання та відповідальності за вчинені злочини.

Мародерство визначається як викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених. Це означає, що військовослужбовці, які мають захищати населення та виконувати свої обов'язки, зловживають своїм

становищем і заволодівають майном, яке належить іншим особам.

Україна приділяє велику увагу боротьбі з мародерством в умовах воєнного стану. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» [1] встановлює посилену відповідальність за мародерство та інші кримінальні правопорушення проти власності під час воєнного стану. Цей закон вносить зміни до низки статей Кримінального кодексу України, що стосуються кримінальних правопорушень проти власності.

Мародерство в контексті воєнного стану відноситься до правопорушень проти власності, які вчиняються під час воєнного конфлікту. Це поняття має своє походження у міжнародному гуманітарному праві і визначається відповідними конвенціями та законодавством.

Основні пункти щодо мародерства в контексті воєнного стану:

Визначення мародерства. Мародерство визначається як незаконне захоплення або розкрадання майна під час воєнного конфлікту [1, 2]. Це може включати крадіжку, пограбування, розбій, підпал та інші майнові правопорушення.

Заборона мародерства. Міжнародне гуманітарне право, зокрема Гаазькі конвенції та Женевські конвенції, забороняє мародерство під час воєнного конфлікту [2]. Ці конвенції містять положення, які стосуються захисту цивільного населення та майна під час воєнного стану.

Відповідальність за мародерство. Особи, які вчиняють мародерство під час воєнного стану, можуть бути притягнуті до відповідальності за свої дії. Кримінальний кодекс України передбачає посилену відповідальність за мародерство під час воєнного стану [3]. За такі дії можуть бути накладені штрафи, обмеження волі або позбавлення волі.

Розслідування та судові процеси. Під час воєнного стану проводяться досудові розслідування та судові процеси щодо кримінальних проваджень, пов'язаних з мародерством. Особам, які підозрюються у мародерстві, може бути пред'явлена підозра та скеровано до суду [2].

Нормативна база щодо мародерства в Україні включає законодавчі акти, які регулюють відповідальність за цей злочин. Одним з основних документів є Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» [1]. Цей закон набрав чинності 7 березня 2022 р. і вніс зміни до низки статей Кримінального кодексу України [4], що стосуються кримінальних правопорушень проти власності під час воєнного стану.

Згідно зі ст. 432 Кримінального кодексу України [4], мародерство визначається як викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених [5]. Об'єктом злочину є порядок несення військової служби під час ведення бойових дій. Мародерство може відбуватися з застосуванням насильства або без нього, як у відкритій, так і в таємній формі. Речі, які можуть бути предметом мародерства, включають особисті речі потерпілої особи (гроші, цінні предмети) та предмети її обмундирування чи його частини.

Озброєння і боєприпаси, військові документи, техніка та предмети, що збираються для майбутнього застосування під час бою, не вважаються предметами мародерства [3].

Для скоєння мародерства не має значення, до якої армії належали убиті чи поранені на полі бою. Злочин вважається закінченим з моменту фактичного розпорядження викраденою річчю. Суб'єктом мародерства може бути лише військовослужбовець.

Крім мародерства, в Кримінальному кодексі України передбачена відповідальність за інші кримінальні правопорушення проти власності, такі як крадіжка, грабіж, розбій, вимагання та привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Відповідальність за мародерство в Україні регулюється Кримінальним кодексом. Згідно зі ст. 432 Кримінального кодексу України [4], мародерство визначається як викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених [5].

Основні положення щодо відповідальності за мародерство:

Об'єктом злочину є порядок несення військової служби під час ведення бойових дій. Мародерство може відбуватися як із застосуванням насильства, так і без нього. Речі, які можуть бути предметом мародерства, включають особисті речі потерпілих осіб (гроші, цінні предмети) та предмети їх обмундирування чи його частини. Озброєння і боєприпаси, військові документи, техніка та предмети, що збираються для майбутнього застосування під час бою, не вважаються предметами мародерства. Мародерство повинно відбуватися на полі бою, де ведуться або велися бойові дії, або на ділянці, що розташована в тилу, але піддається обстрілу ворогом. Суб'єктом мародерства може бути лише військовослужбовець.

Правові наслідки за мародерство. За мародерство передбачена кримінальна відповідальність. Згідно зі ст. 432 Кримінального кодексу України [4], винуватець мародерства може бути покараний штрафом, обмеженням волі або позбавленням волі на строк до 5 років [5]. Крім кримінальної відповідальності, військовослужбовець, який вчинив мародерство, також може підлягати дисциплінарній відповідальності згідно з військовим законодавством.

Законодавство України передбачає відповідальність за мародерство та інші кримінальні правопорушення проти власності під час воєнного стану. Зокрема, Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» вніс зміни до низки статей Кримінального кодексу України [4], включаючи ст. 432 про мародерство.

Мародерство вважається закінченим з моменту фактичного розпорядження викраденою річчю. Суб'єктом мародерства може бути лише військовослужбовець. Крім мародерства, українське законодавство передбачає відповідальність за інші кримінальні правопорушення проти власності, такі як крадіжка, грабіж, розбій, вимагання та привласнення,

розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство: Закон України від 03.03.2022 № 2117-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-20#Text> (дата звернення: 30.10.2023).

2. Чи можна вважати мародерством будь-яке правопорушення проти власності під час воєнного стану?. ОПОРА - Громадянська мережа - вибори в Україні Election in Ukraine. URL: <https://www.opora.ua/org/viyuna/chi-mozhna-vvazhati-maroderstvom-bud-iake-pravoporushennia-proti-vlasnosti-pid-chas-voiennoho-stanu-24202> (дата звернення: 30.10.2023).

3. Відповідальність за мародерство та інші кримінальні правопорушення проти власності під час воєнного стану. WikiLegalAid. Платформа правових консультацій WikiLegalAid. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Відповідальність_за_мародерство_та_інші_кримінальні_правопорушення_проти_власності_під_час_воєнного_стану (дата звернення: 30.10.2023).

4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n25> (дата звернення: 30.10.2023).

5. ShieldSquare Captcha. ShieldSquare Captcha. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-shchodo-vidpovidalnosti-za-maroderstvo-ta-inshi-zlochini-skoyeni-pid-chas-voyennogo-stanu> (date of access: 30.10.2023).

*Пеньковська Марія Сергіївна,
студентка 101 навчальної групи МСЕ
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Пендюра Максим Миколайович,
завідувач кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

РОЛЬ УПОВНОВАЖЕНОГО З ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військова агресія Російської Федерації проти України є безпрецедентним